

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของพระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยมีขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของพระสงฆ์เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.1 ประชากร (Population)

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ พระสงฆ์ที่อาศัยอยู่ในวัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (ตามบัญชีกลางปีของสำนักงานเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่นทั้งฝ่ายมหานิกาย และธรรมยุต ประจำปี พ.ศ. 2548) จำนวน 1,596 รูป

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พระสงฆ์ที่อาศัยอยู่ในวัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 320 รูป ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการคำนวณตามสูตรของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane 1972 อ้างถึงใน สุพจน์ วัฒนวิเชียร. 2543 : 28) ดังนี้ คือ

ตารางที่ 1 จำนวนสัดส่วนของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	เขตปกครอง คณะสงฆ์ (อำเภอเมือง)	ประชากร ทั้งหมด	กลุ่มตัวอย่าง		
			เจ้าอาวาส	พระ ลูกวัด	รวม
1	ตำบลในเมือง	427	40	46	86
2	ตำบลศิลา	102	8	12	20
3	ตำบลพระลับ	90	8	10	18
4	ตำบลบึงเนียม	68	6	8	14
5	ตำบลบ้านทุ่ม	83	8	9	17
6	ตำบลโคกสี	44	3	6	9
7	ตำบลบ้านหว้า	65	6	7	13
8	ตำบลสาวะถี	76	7	8	15
9	ตำบลโนนท่อน	65	6	7	13
10	ตำบลเมืองเก่า	78	7	9	16
11	ตำบลคอนช้าง	46	3	6	9
12	ตำบลท่าพระ	76	7	8	15
13	ตำบลแดงใหญ่	34	2	5	7
14	ตำบลบ้านค้อ	74	7	8	15
15	ตำบลสำราญ	72	6	8	14
16	ตำบลหนองคู	65	5	8	13
17	ตำบลคอนหัน	38	2	5	7
18	ตำบลบ้านเป็ด	93	9	10	19
รวม		1,596	140	180	320

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) มี 2 ลักษณะ คือ คำถามแบบกำหนดให้ตอบหรือแบบปลายปิด และคำถามแบบเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นหรือแบบปลายเปิด ที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงจาก

แบบสอบถามของ (นริศชัย ชัยมาลา และทวี เขจรกุล) และได้ศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องภายใต้การควบคุมดูแลและให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งแบ่งเนื้อหาคำถามออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check - list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาชุมชน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ ลิเคิร์ต(Likert) แบ่งระดับการวัดเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยแบ่งคำถามออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 10 ข้อ 2) ด้านสาธารณสงเคราะห์ จำนวน 12 ข้อ 3) ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม จำนวน 12 ข้อ 4) ด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม จำนวน 10 ข้อ 5) ด้านการพัฒนาจิตใจ จำนวน 12 ข้อ รวมทั้งหมด 56 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามกรอบแนวคิดบทบาททั้ง 5 ด้าน

2.2 ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา หลักเกณฑ์ ผลงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแนวคิดทฤษฎี ต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทในการพัฒนาชุมชน

2.2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไข แล้วนำมาแก้ไขตามข้อเสนอของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ทั้งความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) คือ

1) พระอาจารย์เทวา ไร่สูงเนิน (จูติโก) การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาบริหารการศึกษา รักษาการเจ้าคณะอำเภอเมืองขอนแก่นฝ่ายธรรมยุต ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนจันทรังษีวิทยา ตรวจสอบด้านเนื้อหาข้อความ

2) ดร.ประยุทธ ชูสอน (บริหารการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญงานวิจัยการมีส่วนร่วมในชุมชน ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตรวจสอบด้านการจัดท่ารูปแบบและโครงสร้างเนื้อหา

3) ดร.เสงี่ยม สิริสวัสดิ์ (พุทธศาสตร์ศึกษา) หัวหน้าสาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานขอนแก่น ตรวจสอบด้านโครงสร้างเนื้อหา

2.2.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ มาพิจารณาปรับปรุงข้อบกพร่องแล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้ควบคุมตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

2.2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try - Out) กับพระสงฆ์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ชุด แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้มาตรวจให้คะแนนทำการวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสถิติ t -test ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มคะแนนสูงและกลุ่มคะแนนต่ำ นำมาศึกษาร้อยละ 25 ของแต่ละกลุ่ม นำข้อที่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือมีค่า t ตั้งแต่ 1.70 ขึ้นไป มาเป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม

2.2.5 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าเท่ากับ 0.984 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์สูง

2.2.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปพบอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเดิม เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จนได้รับความเห็นชอบ จึงนำไปจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการดังนี้

3.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไปขอความร่วมมือจากพระสงฆ์ในแต่ละวัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นเพื่อขอเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

3.2 ผู้วิจัย ได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้เป็นเวลา 60 วัน

3.3 รวบรวมแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน โดยได้รับคืน คิดเป็นร้อยละ 100

4.2 นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

ระดับบทบาท	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

4.3 นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของระดับบทบาท และแปลผลตามเกณฑ์การแปลความหมาย ซึ่งทุกช่วงของระดับบทบาท มีค่าเท่ากับ 0.8 โดยแบ่งเป็นช่วงได้ ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	ระดับบทบาท
4.21 - 5.00	มากที่สุด
3.41 - 4.20	มาก
2.61 - 3.40	ปานกลาง
1.81 - 2.60	น้อย
1.00 - 1.80	น้อยที่สุด

4.4 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 5 ด้าน โดยการอ่านวิเคราะห์เนื้อหาสรุปบรรยาย

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติดังนี้ คือ

1. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่

- 1.1 การวิเคราะห์ แบบสอบถามเป็นรายชื่อเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม ใช้ t -test
- 1.2 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่

- 2.1 การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ
 - 2.1.1 ความถี่
 - 2.1.2 ร้อยละ
 - 2.2.3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})
 - 2.1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 2.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่
 - 2.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผู้วิจัยใช้การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร (Bivariate Relationship) โดยใช้ ไค – สแควร์ (Chi – square) ในการทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และใช้สถิติ Cramer’s V ในการหาค่าความ มาก – น้อย (Magnitude) ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

2.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผู้วิจัยใช้การรวมคะแนนระดับบทบาทเป็นรายด้านและรวมรายด้านของบทบาททั้งหมดนำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

- | | | |
|-------------|-------------|------------------------------|
| 4.21 - 5.00 | หมายความว่า | มีบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด |
| 3.41 - 4.20 | หมายความว่า | มีบทบาทอยู่ในระดับมาก |
| 2.61 - 3.40 | หมายความว่า | มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง |
| 1.81 - 2.60 | หมายความว่า | มีบทบาทอยู่ในระดับน้อย |
| 1.00 - 1.80 | หมายความว่า | มีบทบาทอยู่ในระดับน้อยที่สุด |

2.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปบรรยาย